

NIEUWSBRIEF 34

Vrienden van Park Darwin

Mail: info@vriendenvanparkdarwin.nl; Web: www.vriendenvanparkdarwin.nl

Facebook: [@vriendenvanparkdarwin](https://www.facebook.com/vriendenvanparkdarwin); Instagram: [bloementuin_van-darwin](https://www.instagram.com/bloementuin_van-darwin)

Jun 2024

Woord vooraf

Een voorjaar met weinig zon, maar wel warm en zeer nat. Groeizaam weer dus. Dit was terug te zien in de tuin: de bloei bleef achter terwijl het groen welig tierde. De slakken wisten er wel raad mee.

Sonja schrijft natuurlijk over onze vermelding in The Guardian en kan na jaren duwen en trekken eindelijk goed nieuws melden over het tuinhuis.

Marije uit haar frustratie over de slakkenplaag die de tuin teistert; er blijkt helaas weinig tegen te doen. En Marije zocht weer een tuingedicht uit.

Jan had een gesprek met een vrijwilliger die, geïnspireerd door door het werken in de Bloementuin, een nieuwe wending aan haar carrière gaf.

Maartje doet verslag van een excursie naar de bijzondere tuinen van Paleis het Loo.

De nieuwsbrief sluit af met een fotoverslag van de zonnige, goedbezochte Open Dag.

Tuinwerkdagen

Op de volgende dagen en tijden wordt er door vrijwilligers in de tuin gewerkt, altijd onder leiding van een tuincoördinator:

- maandag 09.00-12.30u
- woensdag 09.00-12.30u
- 1e en 3e zaterdag van de maand van 13.00-16.00u.

Meld je ook aan als vrijwilliger, we kunnen je hulp goed gebruiken. Gereedschap is aanwezig, je kunt zo aan de slag!

Openingstijden tuin

De tuin is elke dag open van 09.00-19.00 uur; vanaf eind oktober (wintertijd) van 09.00-17.00 uur.

Agenda 2024

Minituincursussen voor Vrienden

- 6 juli: Tuinieren in de zomer
- 21 sept: Tuinieren in de herfst (Beperkt aantal deelnemers, aanmelding verplicht, informatie volgt t.z.t.)

Publieksevenementen

- 22 sept: Boekettendag

Vereniging Vrienden van Park Darwin

Je kunt op verschillende manieren Vriend zijn van de vereniging:

- Als **Lid** betaal je €10 per jaar en kun je meepraten en meebeslissen op de ledenvergaderingen.
 - Als **Vrijwilliger** werk je één of meer dagdelen per maand mee in de tuin of je zet je op andere wijze in voor de vereniging.
 - Als **Donateur** steun je de vereniging met een jaarlijkse, vrijwillige financiële bijdrage.
 - Als **Belangstellende** ontvang je alleen de nieuwsbrief.
- Alle Vrienden ontvangen de nieuwsbrief —

Bankrekening: NL93 SNSB 0935 4092 54 t.n.v.
Vereniging Vrienden van Park Darwin, Amsterdam

Colofon

Aan dit nummer werkten mee: Jan Dijk, Joke Jansen Schoonhoven, Rita van Leeuwen, Marije Maitland, Anna Tomson, Sonja Vetter. Met dank voor de foto's van vrijwilligers.

Redactie: anna@vriendenvanparkdarwin.nl

Woord van de voorzitter

door Sonja Vetter

The Guardian. Daar moet toch echt mee begonnen worden. Deze gerenommeerde Engelse krant – de schatten – hebben in heel Europa rondgespeurd naar mooie, maar onbekende tuinen. Daar hebben ze kennelijk het apparaat en instrumentarium voor en zo vonden ze ook ons. Naast negen andere prachtige tuinen. Hier kunnen we jaren op teren: een Michelinster zou ik het willen noemen en de inspecteur blijft zoals het hoort, ongezien. Toch hebben we contact met hem gehad en wie weet komt hij ons bezoeken, zodra hij in Nederland is. Het is een compliment aan het collectief van de Bloementuin.

In de tuin. We zijn allemaal weer flink aan de slag gegaan. Dat het zo vreselijk zou regenen en dat er als gevolg daarvan 100-duizenden slakken de tuin begonnen op te eten, was een fikse tegenvaller. Complete plantensoorten zijn in de gretige bek van de naaktslak verdwenen en juist op dat moment kwam de VPRO om een jeugduitzending te wijden aan de slak. Bij ons in de tuin. Wordt in november uitgezonden: we houden jullie op de hoogte. Marije heeft zeven en een half uur de VPRO-gasten terzijde gestaan. De minituincursussen trokken weer genoeg deelnemers en deze keer kwam niet alleen Maartje maar ook Lizette als nieuwe cursusgever in actie.

Excursie. Vrijwilligers maakten een leerzame excursie naar Paleis het Loo, zoals u elders in de nieuwsbrief kunt lezen. Maartje had alles perfect voorbereid en een paleis-vrijwilliger gaf een voortreffelijke rondleiding. De koffie met gebak was heerlijk, de lunch overdadig. Een heel geslaagde dag behalve dat ik – persoonlijke mening – onze tuin veel mooier vind.

Open Dag. En dan de Open Dag. Opeens was het mooi weer, een wonder. De Guardian was net verschenen, en jawel: die krant wordt gelezen! Allerlei expats verschenen ineens aan de poort. Een geweldige dag werd het: veel bezoek, veel verkocht. We hadden natuurlijk ook Darwin-stekjes, bloementassen, magnoliasiroop, prachtige kaarten. En wat ook heel belangrijk is: vele nieuwe Vrienden meldden zich aan. Joppe, onze huiscateraar, leverde weer zijn heerlijke hapjes voor bij de borrel – die was weer bovenste best.

Rondleidingen. Een nouveauté is dat allerlei groepen uit het land graag rondgeleid willen worden in de tuin. Voor een bescheiden bedrag rukken wij dan uit om met koffie/thee/limonade en versnaperingen de tuinliefhebbers te ontvangen. De penningmeester is erg blij met deze activiteiten.

Tuinhuis. En dan tot slot. We hebben voor het tuinhuis een gebruikersovereenkomst met het stadsdeel getekend! De kogel is door de kerk. Plus een goedgekeurd meerjarenonderhoudsplan en -begroting. Na 7 jaar. Wonderen bestaan.

Darwin's Flower Garden wereldberoemd

Op 2 juni verscheen in The Guardian, een Britse (digitale) kwaliteitskrant met wereldwijd miljoenen lezers, een artikel genaamd "10 of the best gardens in Europe you've probably never heard of" waarin de Bloementuin van Darwin als één van die 10 genoemd werd. De schrijver was Matt Collins, garden and travel writer en daarnaast head gardiner van het Garden Museum in Londen. Trots maar vooral ook verbaasd vroegen we hem hoe hij bij ons terecht was gekomen. Dat bleek te zijn begonnen met een of andere aanbevelingslijst op internet met een beschrijving van onze tuin (nog zo'n raadsel). Omdat hij houdt van kleurrijke vasteplantenborders viel onze tuin hem speciaal op. Hij bezocht onze website met de actuele blogs en foto's van Jules. Toen was hij om en was de Bloementuin van Darwin één van de 10 mooiste onbekende tuinen van Europa,

Brief van een Vriend (n.a.v. de jaarvergadering)

Aan het Bestuur,
Ik ben diep onder de indruk van de toegezonden vergaderstukken, zo degelijk en compleet. Zoals eerder vermeld, ben ik een belangstellend lid, we komen wel geregeld in de tuin, maar gezien mijn leeftijd (83) kan ik 's avonds geen vergaderingen bijwonen. Ik wens U een gezellige en vruchtbare vergadering toe. Als het tijd is om het lidmaatschap te betalen, zie ik de e-mail graag tegemoet. En ... als ik een egel was, wist ik wel waar ik naar toe zou gaan! Met vriendelijke groet,

Lida Aberse, 12 maart 2024

Naaktslakken en huisjesslakken. Illustratie van Henri Morin in "Brehms Tierleben" (1893)

Boven. Een heel bed koninginnekruid is door slakken opgevreten, de duizendknoop daarachter bleef onaangeroerd.

Midden. Bosjes slakken in de tuin.

Onder. Slakken in een emmer water gestopt (om ze verderop in het park weer los te laten) kropen tijdens de koffiepauze fluks de emmer weer uit.

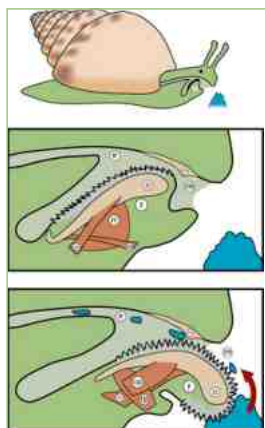

Slakken!

door Marije Maitland

Het is niet ons favoriete dier, de slak, en nu al helemaal niet. We hebben te maken met een ernstige slakkenplaag. Overigens niet wij alleen, iedereen in het hele land klaagt erover. Die plaag is veroorzaakt door een heel zachte winter, waarin weinig eitjes zijn doodgevroren, en een heel erg nat voorjaar, ideaal voor de slak. Hij/zij (slakken zijn hermafrodieten) vindt het als het regent echt terrasjesweer en komt massaal tevoorschijn om zich eens lekker tegoed te doen aan onze sappigste planten. En veel is er niet tegen te beginnen, kokosdoppen, knoflookextract, koffieprut, egelhuizen – het heeft allemaal niet veel geholpen. Het meest effectief lijkt nog te zijn, vangen, verzamelen en ergens ver in het park weer vrijlaten. Daar is eten genoeg voor ze en hopelijk hebben ze geen zin om dat hele end weer terug te kruipen naar onze tuin met zijn verrukkelijke Kruis- en Koninginnekruid.

Dat kruipen is trouwens wel interessant. Het lichaam van een slak bestaat voor een heel groot deel uit water. De slijmerige huid zorgt er bij landslakken voor dat de dieren niet uitdrogen, maar de belangrijkste functie van dat slijm ligt in de voortbeweging. Het zorgt er als het ware voor dat de weg geplaveid wordt, waardoor het dier zich al glijdend gemakkelijk over de ondergrond kan voortbewegen. Als een slak verticaal omhoog wil, wat meer grip vereist dan horizontaal bewegen, wordt een ander soort slijm afgescheiden. Alle slakken hebben een langwerpige lichaam, dat in drieën is verdeeld; de gespierde voet voor de verplaatsing, met daarboven een lichaam met organen, dat bij huisjesslakken in het huisje zit, en een kop. Op de kop zijn de twee gesteelde ogen zichtbaar, de tentakels. Alle slakken hebben onder de ogen nog twee tastzintuigen op steeltjes die wat korter zijn dan de tentakels, de zogenaamde tasters. Deze kunnen geuren analyseren en worden gebruikt om de lekkerste hapjes op te sporen. Als je de tentakels aanraakt zullen de meeste slakken ze direct intrekken. Een grappig gezicht. Slakken hebben een rasp-achtige tong, die bestaat uit vele duizenden kleine hoornachtige tandjes. Hiermee worden dunne laagjes weefsel van het voedsel geschrapt. Maar met die tandjes doen ze ook veel nuttig werk. Slakken zijn niet alleen maar schadelijk, het zijn ook grote opruimers, die dood blad, rot hout, aas, schimmels en paddenstoelen opeten en omzetten in zeer vruchtbare compost. Misschien moeten we ze daarom toch ook een beetje waardering gunnen. De natuur kan niet zonder ze, maar zouden het er in onze tuin wat minder mogen zijn, alsjeblieft?

Links. Schematische weergave van de monddelen van de slak met de radula of rasptong, een lange reeks opeenvolgende rijen van zeer harde, scherpe tandjes. Bij de wijngaardslak zijn dat er 25.000. Met de radula worden delen van planten (hier in blauw) naar binnen geraspt.

Rechts. Segrijnslak op hostablad.

Vrijwilliger aan het woord: Lizette Oostendorp

opgetekend door Jan Dijk

“Augustus 2017: gewoon een berichtje bij Albert Heijn: kom werken in de Darwintuin. Ja, zo is het gekomen. Nu hadden mijn ouders in Den Haag een grote tuin. Vader had de groene vingers; moeder, uit Veere, nu juist niet. 12 jaar geleden overleed hij. Ik nam de tuin toen maar van hem over, al komt er soms een tuinman voor de zware klussen. Hij ziet er nog net zo mooi uit. Ben uiteindelijk de bibliothecaris-opleiding gaan volgen. Al 25 jaar werk ik bij EYE, in de wereldberoemde en enorme mediatheek: studenten en filmmakers helpen bij hun onderzoek naar informatie. Ik ben wel echt een film liefhebber, ga vaak kijken.

Zoon en dochter gingen heel andere kanten op: aardwetenschappen en planologie. Ik was zelf altijd al veel met planten bezig: mijn balkon en in de moestuinen bij de Cruquiusweg. Daar is nu nieuwbouw. En ik onderhoud een geveltuin aan het Voltaplein met zijn mooie bloemperken, waar ik op een hoek beneden woon; een achtertuintje heb ik nauwelijks.

Dankzij de Darwintuin (echt waar) ben ik een drukke opleiding tot hovenier gaan volgen. Bij het Wellantcollege, maar dan het volwassenenonderwijs in Houten. Stage liep ik in de heemtuinen van Amstelveen. Ik ben doorgegaan in planten kennis en tuinontwerp. Mijn opleiding rondde ik af in Boskoop (stage bij kwekerij Esveld). Beplantingsadvies geven is mijn specialiteit. Een vak apart. Daar wil ik wel in doorgaan. In onze tuin zijn border 15 en 16 de 'Borders van Lizette' geworden. De Tuinen van Mien Ruys in Dedemsvaart vind ik geweldig. Ze combineert strakke lijnen met weelderige natuurlijke beplanting.

Wandelen in de bergen doe ik graag. En in het buitenland zoek ik altijd tuinen op. Ja, in de Bloementuin van Darwin kan ik goed werk doen. Een paar jaar als tuincoördinator en nu afwisselend met Maartje de minituincursussen. Laatst deed ik de eerste.”

Lizette ziet toe op de aanleg van 'haar' borders in 2022

Lof van het onkruid

Godlof dat onkruid niet vergaat.
Het nestelt zich in spleet en steen,
breekt door beton en asfalt heen,
bevolkt de voegen van de straat.

Achter de stoomwals valt weer zaad:
de bereklauw grijpt om zich heen.
En waar een bom zijn trechter slaat
is straks de distel algemeen.

Als hebzucht alles heeft geslecht
straalt het klein hoefblad op de vaalt
en wordt door brandnetels vertaald:

‘gij die miljoenen hebt ontrecht:
zij komen – uw berekening faalt’
Het onkruid wint het laatst gevecht.

Ida Gerhardt, 1905-1997

Bijen in de Bloementuin

De Bloementuin van Darwin deed ook dit jaar weer mee met de Nationale Bijentelling. Een groep vrijwilligers ging op een koude, natte zaterdag in april de tuin in met een scorelijst en bijenkenningskaart. Af en toe onderbroken door de regen werden er 56 wilde bijen geteld: 17 bijen, 22 hommels en 17 zweefvliegen. Deze score is de helft van vorig jaar, toen telden we 113 wilde bijen.

Ook landelijk kwam het aantal wilde bijen veel lager uit dan vorig jaar: 40.000 dit jaar, 60.000 vorig jaar. De Bijenstichting geeft als oorzaak het koude, wisselvallige voorjaar met veel wind, regen en zelfs vrieskou. Bijen zijn koudbloedig en moeten zich opwarmen om te kunnen vliegen. De dichtbehaarde hommels kunnen dat beter dan bijen en hebben dan ook minder last van de kou. Dat zie je terug in onze resultaten: dit jaar telden we ongeveer evenveel hommels als vorig jaar (22 resp. 24), maar slechts één derde van het aantal bijen (17 resp. 58). Een mager resultaat.

Rosse metselbij op de jas van teller Marije

Een perfecte voorjaarsdag in een paleistuin

door Maartje der Kinderen

Voor Darwintuiniers in Het Loo – met het uitbundige plantenbeeld van onze Darwintuin op het netvlies – is de ‘overwonnen natuur’ van de barok misschien wat onwennig. Gelukkig kon het weer niet mooier, zon, prettige temperatuur. De setting was ronduit koninklijk en niet onbelangrijk: het was aangenaam ‘niet te druk’, de catering was niet te versmaden en het was uiteraard gezellig. Een Loo-vrijwilliger gaf ons een zeer interessante rondleiding in de tuinen. Veel kwam aan bod, de met vakmanschap gesnoeide fruitbomen tegen de muren, de berceau in de koninginnentuin om mooi ongebruind onder te blijven, het typerende gebruik van planten in potten, de ontwikkeling door de tijden en in onze tijd de reconstructie van de baroktuinen. Belangrijk onderdeel van praal en pronk voor William & Mary waren de waterpartijen met beelden vol symboliek. Met een hogere fontein en schoner water dan die van de zonnekoning in Versailles! Ook rond 1686 deed men aan wedstrijdjes ver plassen. Mooi was het zeer zeker, ook al is de strakke symmetrie en de plantwijze per individuele plant voor ons ongewoon. Niet gek overigens die aandacht voor de plant, in een tijd waarin het slechts met grote moeite verkrijgbare planten-assortiment een hedendaags tuincentrum nauwelijks zou kunnen vullen. Het was leerzaam en wij boffen toch maar, met onze uitpuilende tuincentra en met toegang tot een unieke historische plek als Het Loo.

Gezellige drukte op de Open Dag

De dag begon fris maar met allengs meer zon werd het echt aangenaam in de tuin. Een aantrekkelijke dag voor een bezoek aan de tuin vonden de ongeveer 250 bezoekers. Onder hen een paar Britten – zelfs iemand uit Tasmanië – die in The Guardian over de tuin hadden gelezen en al of niet toevallig in Amsterdam waren. De bezoekers genoten van de tuin, de rondleidingen, de catering en het winkelaanbod. Een grote groep vrijwilligers maakte deze dag weer tot een succes. Een fotoverslag van de Open Dag in één van de mooiste tuinen van Europa.

